

Svensk-Lettiska Föreningen Nr 3 (60) 2012, November

Ordförande: Martin Ancons, tel 070-292 94 80, e-post: martin@envengi.com
Redaktion: Conny Mörke, Bäverbäcksgård 15, 1 tr, 124 62 Bandhagen
tel 073- 581 77 15, e-post: conny.morke@telia.com
Postgiro: 94 86 93-7, medlemsavgift 150 kr
Hemsida: www.svensklettiska.se

Välkomna på medlemsmöte torsdagen den 29 november, kl 18.00!

Kvällens gäst, Sandra Veinberga, kommer att tala under temat: **Massmediernas roll i dagens Lettland**. Efter föredraget följer diskussion med föredragshållaren.

Sandra Veinberga är professor i Kommunikationsvetenskap vid Riga's International School of Economics and Business Administration (RISEBA) och vid Liepajas Universitet.

Är aktiv debattör på såväl webb, TV som press och medlem i Svenska Publicistklubben. Föredraget hålls på svenska.

Därpå följer mingel och förfriskningar: vin eller juice och lättare förtäring.

Inträde: medlemmar 50 kr, icke-medlemmar 80 kr och de som blir medlemmar under kvällen och betalar medlemsavgiften (150 kr) på plats får gratis inträde.

Plats: Estniska huset, Wallingatan 34, 5 tr

Det kommer under kvällen att finnas möjlighet att köpa böcker som handlar om Baltikum. Ett bra julklappstips!

Alla hjärtligt välkomna!

Anmälan till föreningens e-postadress: info@svensklettiska.se eller per telefon till Conny Mörke 073-581 77 15 senast den 27 november.

OBS! OBS! OBS! Val av valberedning

Vid medlemsmötet den 29 november kommer val av valberedning att ske.

Ytterligare OBS! OBS! Motioner till årsmötet

Motioner till föreningens årsmöte ska vara inlämnade senast den 31 januari 2013.

2012 ÅRS BALTIKUMDAG

Årets baltikumdag blev åter en lyckad tillställning. Det kom rikligt med besökare trots mulet väder. Besökarna var förutom, från Stockholm med omnejd, även från Gotland, t.ex. Ellen Holmertz, som hade med sig sin mans fotobok om baltiska flyktingar som landsteg på Gotland 1944/1945. Den kunde köpas på bokbordet. Det kom även en grupp gäster från Talsi i Lettland, som hade med sig en del hantverksvaror till försäljning.

Programmet var ambitiöst. Ett av teman rörde sig kring den nu världsberömda lettiska fotografen från Riga, Inta Ruka. Nyutkomna böcker om hennes fotografering såldes på bokbordet, bl.a. den om människorna på Amālijas iela 5a, (Amalija gatan 5a) och den omfattande boken "People I Know" (på svenska och engelska) som innehåller mer än 150 fotografier och utgivits av Max Ström förlag. Monica Nycanders välgjorda dokumentärfilm om fotografen visades också.

Ett populärt inslag var folkdansuppvisningen. I flera år har den litauiska folkdansgruppen, i sina vackra folkdräkter och utomordentligt fina dans, glatt publiken. I år fick den sällskap av den relativt nybildade lettiska dansgruppen "Stokholmas Danču Klubs" Grupperna dansade var för sig och också tillsammans i en anda av förbrödning.

Det bjöds på konsert av högsta kvalitet i den vackra salongen på Vårstavi. Från Lettland hitresta Liene Denisjuka, konsertflöjtist och Elina Bertina,

konsertpianist, framförde ett program med internationell och lettisk klassisk musik. Konserten var så njutbart att många gick på båda konserttillfällena.

Det sörjdes för sysselsättning för barnen under Diana Krumins Engstedt ledning. Ett omfattande bokbord fanns att tillgå. Det fanns baltisk keramik och linnevaror att köpa. Lettiska och estniska livsmedel såldes slut mycket fort, liksom lotterna. Högsta vinsten, kryssning i lyxhytt till Riga för två personer hade skänkts av Tallink-Silja.

Baltikumdagen var ett samarrangemang mellan Svensk-Lettiska Föreningen, Litauiska föreningen i Sverige, Estniska Institutet m.fl. estniska föreningar samt Grödinge hembygd förenings. Samordnare för baltikumdagen var Lars Hjältman. Han hade lagt ner mycket arbete under förberedelserna och var högst aktiv under själva evenemanget, varför det bör riktas ett särskilt tack till honom.

Mudite Hoogland Krasts

Hur våra tidiga relationer påverkar oss i vuxenlivet

Medlemsmöte 26.september 2012, på Lettlands ambassad i Stockholm

Föreläsare: Honorärkonsuln Egil Linge, leg. psykolog/psykoterapeut, specialist i klinisk psykologi samt medförfattare till ett flertal omtalade och synnerligen uppskattade publikationer såsom:

Hemligheten - Dan Josefsson och Egil Linge

Den mörka hemligheten - Dan Josefsson och Egil Linge

När cirkeln fullbordas - Carlo Perris och Egil Linge

Här följer dr. Biruta Liedes återberättelse i översättning

Skynda er att ta bilder, för han är ju en kändis! Jag hör rådet, men det påverkar mig på motsatt sätt. Kändis! Kommer han att kråma sig?

Egil Linge börjar att prata och understryker det sagda med gester. Enkelt men fängslande. Inget manuskript syns till, inte ens en lapp med ledande ord, om nu minnet skulle svika. Han talar om egna forskningsrön, vilka har bekräftats därefter i decennier. Han berättar från livslång erfarenhet. Vi skulle gärna vilja höra mer av detta.

På Lettlands ambassad har människor samlats, och som i många år har undrat över saker och ting. Nu finns plötsligt en förklaring. "Kanske därför att..."

Många av åhörarna är gråhåriga, synd att det är få utan rynkor i ansiktet.

Egils Linge försäkrar dock, att den bästa nyttan av psykoterapi uppnås när man blivit äldre. Själv har jag antagit, att det inte är någon idé att störa en psykolog på ålders höst.

Har dröjt för länge, allt blivit tilltrasslat och livets slut är inom räckhåll. Men kanske inte?

Du kanske hör efter 60 år eller så, att efter samtal med Egil Linge, eller efter att ha läst någon av hans böcker, ögonen öppnats och det tilltrasslade har lösts upp, i och med att man kommit på något i det undermedvetna. Kanske du förstår varför du är rädd för ensamhet, eller förstår hur denna känsla uppstått.

I salen sitter inte bara de vilkas liv inte blivit så lyckat, utan även de vars närståendes livsöde är viktigare än deras egen. Här sitter de som ställer den eviga frågan "varför", och med barnlig nyfikenhet inväntar svaret. "Varför har jag, du eller de valt just detta yrke?" Varför fungerade inte vår parrelation, utan det blev fram och tillbaka, och en av oss lämnade den andre utan stöd. Varför var vi inte lyhörda för den andres outtalade bön och varför upprepar vi felaktiga beteenden? Varför?

Om roten till det onda inte uppdagas, fungerar inte kroppens "kugghjul". Man blir sjuk, men läkarna kan ofta inte finna orsaken till sjukdomen. De undersöker muskler och nervsystemet, till och med hormonsystemen, men kan inte uppdaga de i barndomen upplevda psykiska eller fysiska trauma. Psykologen förmår öppna den hemliga luckan och det som varit fördolt blir uppenbart.

Tack herr psykologen och psykoterapeuten! Det fanns inte ens en smula högmod.

Egil Linge har funnit sin rätta plats. Sin yrkesutövning sköter han med empati, kärlek och med stor människokännedom.

Biruta Liede från lettiska översatt av Mudīte Hoogland Krasts

Svensk-Lettiska Föreningen tackar

Ventilations Centrum i Enköping som sponsrade detta program.

Julafton i Berglindska smedjan, Rademachersmedjorna, Eskilstuna

Att duka upp ett lettiskt julbord i Rademachersmedjorna är inte så långsökt som det först kan tyckas.

Reinhold Rademacher, som var av holländsk börd men bosatt i Kirkholms skans utanför Riga i dåvarande Livland, kallades 1654 av den svenske kungen Karl X Gustav till Eskilstuna för att starta en smidesmanufaktur. Han kunde inte annat än tacka ja, då Livland från 1629 - 1721 tillhörde Sverige.

När Rademacher två år senare kommer till Eskilstuna och startar tillverkning av knivar, tänger, saxar, pistolpipor, lås, synålar, åderlåtningsjärn, filar med mera har han ett antal tyska smeder med familjer med sig samt 100 livländska soldater som skulle läras upp till smeder.

Det är sannolikt att några av dessa livländare har bott, talat lettiska och firat jul just i detta kök i den så kallade Berglindska smedjan, som är en av sex smedjor som ännu finns kvar. På 1600-talet hade man förstås ingen julgran. Bruket att ta in en gran till jul blir vanligt först i slutet av 1800-talet såväl i Lettland som Sverige.

Ur "Mor lärde mig" av Diana Krumins Engstedt

Heidrums förlag 2008

Foto: Ove Georgenson

Nyårsafton

Människan har sannolikt sedan urminnes tider försökt att blicka in i framtiden. Redan de gamla grekerna rådfrågade oraklet i Delfi inför varje viktigt politiskt beslut. De studerade fåglarnas flykt, kometer, förmörkelser och himlafenomen.

De gamla letterna var, såvitt man kan förstå av de otaliga folkvisorna, synnerligen benägna att försöka utröna vad framtiden bar i sitt sköte. Man försökte spå i synnerhet i samband med de stora helgerna. Jag minns det från min barndoms Lettland och det är en del letter som ännu håller på dessa traditioner fast de bor i Sverige.

På Nyårsafton äter letterna gärna en fiskmiddag men redan någon vecka tidigare har man sparat ihop fiskfjäll, som torkats och paketerats i små, små tunna paket. Ett sådant minipaket skall man bära med sig i portmonnän under det kommande året. Då blir man aldrig utan pengar.

Vill man slippa att fälla tårar under året som kommer skall alla som firar nyårsafton tillsammans äta upp alla kokta, torra så kallade grå ärter, som värdinnan ställt fram på bordet, ofta i riklig mängd.

Stöpa tenn eller bly är en annan av Nyårsaftonens trevliga begivenheter. Man smälter en bit tenn i en järnskopa och håller det i en balja med kallt vatten. Tennet stelnar omedelbart i någon slags formation eller figur. Denna brukar studeras under mycket glam och skratt av alla närvarande och vilda gissningar framförs om vad klumpen berättar om framtiden för den som hållit i järnskopan.

Ur "Mor lärde mig" av Diana Krumins Engstedt

Heidrums förlag 2008